

DOORSTROOMCONFERENTIE

Opbrengst Themasessie

Faciliteren LOB leeromgeving: hoe geef ik als schoolleider handen en voeten aan LOB beleid?, Arjen Daelmans, Koen Meulendijks en Ivette Kleijngeld

Kern van de themasessie

De themasessie maakte duidelijk dat een effectieve loopbaangerichte leeromgeving (LOB) niet vanzelf ontstaat, maar het resultaat is van bewust leiderschap, scherpe keuzes en gerichte facilitering. Aan de hand van het praktijkvoorbeeld van het Stedelijk College Eindhoven werd zichtbaar hoe een school met een heldere visie op LOB, consequent doorgevoerd in organisatie en onderwijs, leerlingen beter voorbereidt op vervolgstappen richting mbo en arbeidsmarkt.

Centraal staat een visie waarin contextrijk leren en buitenschools leren een structurele plek hebben: circa 20% van het onderwijsprogramma vindt buiten de school plaats, met stages, keuzevakken en lessen op het mbo. LOB is geen losstaand onderdeel, maar verweven in praktijklessen, profielwerkstukken en keuzeprocessen.

Een cruciale succesfactor is de inrichting van LOB-coaching. Vanaf leerjaar 2 worden leerlingen begeleid door vaste LOB-coaches die met hen meegaan tot en met leerjaar 4. Deze coaches hebben tijd, taakuren en scholing om loopbaangesprekken te voeren en keuzemomenten te begeleiden. Hierdoor ontstaat continuïteit, vertrouwen en diepgang in de begeleiding.

Tegelijkertijd benoemden deelnemers dat dit ook spanningen oproept: niet elke docent is vanzelfsprekend een goede coach, reflectie blijft vaak oppervlakkig en het meekrijgen van het hele team vraagt blijvende aandacht en sturing vanuit de schoolleiding.

Waarom dit een kans is voor betere doorstroom

De beschreven aanpak laat zien dat een sterk gefaciliteerde LOB-leeromgeving een krachtige hefboom is voor betere doorstroom. Door leerlingen vroeg, structureel en realistisch kennis te laten maken met vervolgopleidingen en beroepspraktijk, ontwikkelen zij een beter beeld van wat bij hen past. Dit verkleint de kans op verkeerde keuzes en uitval in het mbo.

Hoewel harde opbrengsten op schoolniveau nog beperkt zichtbaar zijn, tonen de eerste ervaringen aan dat leerlingen die al tijdens het vmbo lessen volgen op het mbo minder vaak switchen of uitvallen. Zij zijn beter voorbereid, herkennen de onderwijscontext en weten wat er van hen wordt verwacht. Dit onderstreept het belang van investeren in doorlopende leerlijnen en intensieve samenwerking met vervolgonderwijs, ook als de resultaten niet direct meetbaar zijn.

Daarnaast maakt de sessie duidelijk dat LOB bijdraagt aan gelijke kansen: door tijd, aandacht en begeleiding expliciet te organiseren, worden niet alleen mondige of goed geïnformeerde leerlingen geholpen, maar juist ook leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben bij het maken van keuzes.

Aanbevelingen van deelnemers aan deze sessie:

- **Neem LOB als gezamenlijk kompas voor onderwijsontwikkeling**
Een gedeelde en gedragen visie op LOB fungeert als leidraad voor keuzes in organisatie, curriculum en roostering. Wanneer LOB richtinggevend is voor onderwijsontwikkeling, ontstaat samenhang en wordt voorkomen dat loopbaanbegeleiding afhankelijk is van losse initiatieven of individuele inzet.
- **Borg LOB als structureel onderdeel van het onderwijs**
Duurzame aandacht voor LOB vraagt om structurele ruimte in tijd, middelen en formatie. Door LOB expliciet te faciliteren, wordt het een stabiel onderdeel van het onderwijsproces en geen vrijblijvende of kwetsbare activiteit. Dit komt zowel de kwaliteit van begeleiding als de continuïteit voor leerlingen ten goede.
- **Benader LOB-coaching als professionele expertise**
Kwalitatieve loopbaanbegeleiding vraagt om specifieke deskundigheid. Door LOB-coaching professioneel te organiseren – met aandacht voor selectie, introductie en voortdurende ontwikkeling – ontstaat vertrouwen en diepgang in de begeleiding. Zo krijgt iedere leerling toegang tot passende en consistente ondersteuning, zonder dat dit van alle docenten hetzelfde vraagt.
- **Verbind LOB betekenisvol met leren en kiezen**
LOB krijgt meerwaarde wanneer het is verweven in praktijklessen, keuzevakken en profielwerkstukken. Reflectie sluit dan aan op echte ervaringen en keuzemomenten. Het loopbaandossier ondersteunt dit proces als hulpmiddel, niet als doel op zich, waardoor LOB bijdraagt aan bewuste en realistische keuzes.
- **Werk samen aan doorlopende leerlijnen in de onderwijsketen**
Goede doorstroom ontstaat door structurele samenwerking tussen onderwijssectoren en partners. Door gezamenlijk te investeren in doorlopende leerlijnen van po naar mbo krijgen leerlingen tijdig en realistisch zicht op vervolgstappen, wat de aansluiting versterkt en uitval helpt voorkomen.
- **Houd vast aan gekozen koers en lange-termijnopbrengsten**
Het versterken van LOB vraagt om consistentie en volharding. Door gezamenlijk vast te houden aan gemaakte keuzes – ook wanneer resultaten niet direct zichtbaar zijn of spanning oproepen – ontstaat ruimte voor opbrengsten op langere termijn die bijdragen aan betere doorstroom en gelijke kansen.